

Un alquimista d'ara

Sempre em causa un cert estupor que els positivistes s'enfadin tant davant dels fets que no poden explicar-se amb fórmules exactes, amb els coneixements que tenen apresos de memòria, amb les tangibilitats avalades per la pròpia experiència... En resum: quan les seves percepcions arriben a un límit determinat es tornen colèrics, en comptes de sentir-se encuriósits pel desafiament i provar de dur una mica més enllà el carro de les seves inquietuds i, si s'escau, procurant aprendre. La seva irritació — que a vegades els fa perdre les formes fins a utilitzar l'insult com a argument — s'assembla força a la incomoditat que experimenten alguns burgesos petits enfront de la poesia i dels poetes. El menys que se'ls pot dir és que s'ho prenguin amb calma, que no s'enfureixin i que l'altra gent (la imaginativa i somiadora) no es mereix que la baquetegin.

Potser no caldria dir que aquestes elucubracions són motivades per les facultats d'un jove israelita que fa poc ha sacsejat el país. Jo no vaig veure el comentadíssim programa de televisió ni he llegit el llibre autobiogràfic del suposat taumaturg, però tinc una filla llicenciada en química (el membre més racionalista de la família) que passa pel tràngol d'un rellotge que funciona i va a l'hora després de molt de temps d'estar espatllat. I no m'acaba de convèncer l'explicació que em dona un científic com el professor de Psicologia de la Universitat de Madrid, el senyor Alvarez Villar: "Els rellotges que es van posar en marxa també ho haurien fet sense la intervenció d'Uri Geller. Vostè té, per exemple, el rellotge parat i vol donar-li corda. A vegades n'hi ha prou amb un lleuger moviment del puny perquè l'escassa energia que queda a la molla torni a accionar les agulles. Amb unes altres paraules, un mínim d'atenció i unes poques unitats d'energia són les responsables del miracle."(*)

Qui sap! Aleshores, trobo que si amb uns elements tan simples i a l'abast de tothom pot desvetllar-se una expectació tan gran, també cal ésser un màgic. A mi, personalment, el que m'estranya és que l'existència de poders extraordinaris vagi lligada a la poca ambició de manifestar-los torçant claus i arreglant rellotges vells. Em fa l'efecte que es podria aspirar a més, se m'acuden una colla de miracles grossos que no es poden explicar aquí i que, per descomptat, no tindrien el suport de TVE.

Ara que, pensant-hi, cal admetre que Uri Geller és un alquimista modern, que converteix andròmines metal·liques en or, a través de contractes amb la televisió, drets d'autor i espectacles públics que obliguen a passar per taquilla. No puc enfadar-m'hi, em tenen ocupat tot l'enuig uns il·lusionistes — i aquests ho són de veres — que acabaran matant-nos totes les il·lusions.

A més, els alquimistes tenen una bella i elevada tradició entre nosaltres. Llegeixo en una vella revista científica francesa ("La Nature", París, 1886) que Ramon Llull fa constar en el seu testament que l'any 1312, el rei Eduard III d'Anglaterra instal·là un laboratori a la torre de Londres i el va posar a la disposició del nostre savi. Allí, Ramon Llull convertí en or una determinada quantitat de mercuri, de plom i d'estany. Sembla que el fet fou molt celebrat — no m'estranya — i el rei va commemorar-lo encunyant amb l'or obtingut unes monedes conegudes amb el nom de "nobles de Raymond". Són unes peces molt buscades pels col·leccionistes.

Es tracta, el d'ara i el d'abans, de successos extraordinaris. Però quina diferència! Ramon Llull posava uns poders desconeguts al servei d'una alta ambició. Els nostres encantadors, fins deixant de banda que escrivien molt millor que els actuals, no havien d'envejar res a ningú. ● PERE CALDERS

(*) "El Correo Catalán", 16-IX-75, pàg. 5.

Noble de Raymond Lulle.